

Sociala medier + juridik = sant

Johan Bålman, E-delegationen

I stora drag....

1. Klargöra ändamålet
 2. Myndigheten \longleftrightarrow Anställda
 3. Identifiera rättsliga krav
 - Åstadkomma en god offentlighetsstruktur
 - Gränsen mellan service och handläggning
 - Motverka olämpliga/olagliga inlägg
- Avsätt resurser och skapa rutiner för uppsikt

E-delegationen

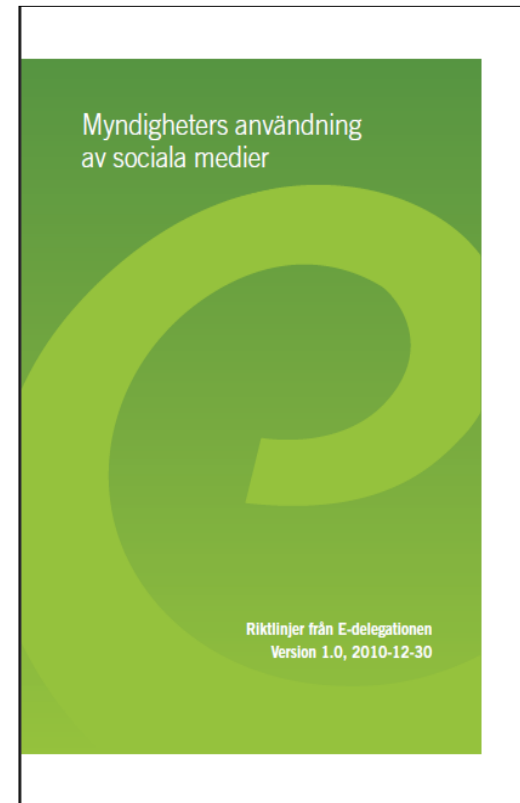
Direktiv

- Ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier.
- Särskilt beakta rättsliga aspekter.
- Samråda med Datainspektionen och Riksarkivet.

Riktlinjer från E-delegationen

- Påbörjades våren 2010
- Bedrevs inom expertgruppen för juridiska frågor
- Ett utkast lades ut på sociala medier
- Synpunkter från allmänheten och arbetsgruppen
- Beslut och publicering
- Version 1. 2010-12-30

Synpunkterna - anpassningen

- För långt
 - Längre – sammanfattning
 - Checklista
 - Tydligare läsanvisningar
 - Tre nivåer
 - Riktlinjer
 - Bedömning
 - Överväganden

Användning

- Ut, Dialog, In
- Ökad tillgänglighet
- Nå särskilda grupper
- Individen eller innehållet i centrum
- Ansluta till en tjänst eller bygga nytt

Ändamålet och verksamhetskraven

- Fastställ ändamålet
- Stäm av mot verksamhetskraven och behovet
 - en myndighet agerar utifrån givna lagar och andra författningar
 - ett kommunikationsbehov ska tillgodoses
- Bedöm
 - Författningskraven för medverkan i ett socialt medium
 - Resurskraven
- Teknisk och funktionell kravställande
 - plattform, funktionsnedsättningar
 - bedöm säkerhetskraven

Avtalet?

- Läs avtalet
 - vissa villkor kan vara svåra att uppfylla
- Alternativ
- Gör en riskbedömning
- Är det lämpligt?

Myndigheten - Anställda

Det som anställda gör privat ingår inte i uppdraget, men ...

- Det behövs interna regler för att skilja på när myndigheten uttalar sig och när anställda gör det privat. (Påverkar bl.a. om allmänna handlingar skapas)
 - anställda använder arbetsgivarens datorer för privata syften?
 - vem får uttala sig för myndighetens räkning
 - får det ske från ett privat konto eller inte (avråds)?
 - var tydlig om att det är myndigheten som uttalar sig

Författningar

- Tryckfrihetsförordningen
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Arkivlagen (1990:782)
- **Förvaltningslagen (1986:223)**
- Lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor
- PuL (1998:204), (ev. registerförfattningar)
- Lagen om (2003:389) om elektronisk kommunikation
- Skadeståndslagen (1972:207)

Tryckfrihetsförordningen – allmän handling

- Upprättad
 - av myndigheten expedierad, t.ex. utlagd på ett social medium, sitt eget (konto) eller någon annans (konto)
- Inkommen
 - när annan har gjort den tillgänglig för myndigheten så att det är möjligt för den att med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar överföra till läsbar form (t.ex. annans inlägg på myndighetens blogg).

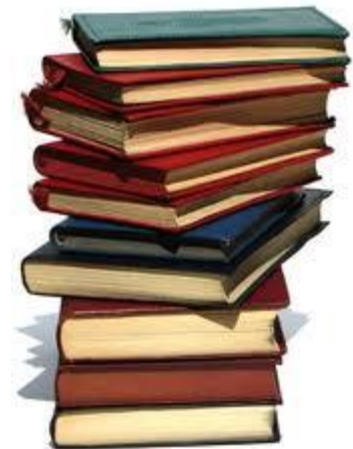

Biblioteksregeln, 2 kap. 11 TF

- ej allmän handling

...om det annars vore inkommen handling...

- Upptagningar som myndigheter använder på samma sätt som ett bibliotek och som tillhandahålls av andra än svensk myndighet
- Gäller ofta det som en tjänsteman får del av via sin omvärldsbevakning i tjänsten

Inkommet på annans tekniska plattform/annans konto

- Inkommen
 - när annan har gjort den tillgänglig för myndigheten så att det är möjligt för den att med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar överföra till läsbar form.
- Biblioteksregeln kan tillämpas, dock inte om meddelandet
 - finns på myndighetens konto, eller
 - finns på annans ”konto” och myndigheten ”gör något avtryck” där

The screenshot shows the Facebook profile of a group named 'Arbetsförmedlingen'. The page is in Swedish. At the top, there is a navigation bar with 'facebook' and links for 'Startsida', 'Profil', 'Vänner', and 'Inlogg'. On the right side of the navigation bar are 'Inställningar' and 'Logga ut'. The main content area is divided into several sections:

- Arbetsförmedlingen** (Global)
- Allmän info**:
 - Namn: Arbetsförmedlingen
 - Kategori: Organisationer • Föreningar
 - Beskrivning: Arbetsförmedlingen
- Medlemmar**:
 - Visar 3 av 4 medlemmar. [Visa alla](#)
 - Three profile pictures are shown with names: Sabina Medić, Calle Ericson, and Achar Khan.
- Arbetsförmedlingen** (Group header):
 - Logo of Arbetsförmedlingen.
 - Text: 'Gå med i den här gruppen'
 - Buttons: 'Dela' and '+'
 - Grupptyp**:
 - Öppet: Allt innehåll är offentligt.
 - Administratörer**:
 - Det finns inga administratörer kvar i gruppen!
 - Närliggande grupper**

TF och handlingsoffentligheten

- Allmän handling (ett inlägg) ska på begäran lämnas ut
 - på stället och utan avgift, genast eller så snart det kan ske
 - som kopia mot särskild avgift (fr. o. m. 10 sidor)

Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) 4 kap.

- God offentlighetsstruktur (1)
 - kunna lämna ut med skyndsamhet
 - skilja på allmänna och andra handlingar
 - beakta enskildas behov av att söka bland allmänna handlingar
- Beskrivning av en myndighets allmänna handlingar (2 , jfr 6 arkivlagen)

OSL 5 kap.

Registreringskyldighet (diarieföring) om inte:

- kan hållas ordnade så att det utan svårighet kan fastställas om de har kommit in eller upprättats (dock inte sekretess)
 - jfr god offentlighetsstruktur
- uppenbart av ringa betydelse för myndighetens verksamhet

Ø Inga sekretesskyddade uppgifter! Håll i ordning!

Hålla ordnade direkt i t.ex. Facebook

- Undantagsvis
- Endast handlingar av tillfällig eller ringa betydelse för myndighetens verksamhet - **om**
- det finns stöd för gallring med kort frist

Arkivlagen

- Allmänna handlingar *ingår i myndighetens arkiv* och ska bevaras
 1. Överföring till eget medium
 2. Ögonblicksbild eller versionshantering
 - RA-FS 2009:2
 - Exit-strategi?
- Kan och bör uppgifterna gallras?
 - jfr RA-FS 1997:6 för handlingar av ringa eller tillfällig betydelse för myndighetens verksamhet
 - statliga myndigheter, stöd för kommuner
 - skriv ett gallringsbeslut (tillämpningsbeslut)
 - behoven för rättskipning, förvaltning och forskning måste beaktas

Automatiserat bevarande

- Vissa sociala medier har arkivfunktioner
- I Facebook kan du bara arkivera dina personliga inlägg
- Exempel på arkivstöd:
 - backupify.com
 - tweetbackup.com
 - thinkupapp.com
 - cloudpreservation.com
 - discovertext.com
 - htrack.com (webbplatser)

Förvaltningslagen

Service ↔ Handläggning

- Inkomna frågor (normalt serviceverksamhet) måste besvaras oavsett medium
 - Service kan, men behöver inte tillhandahållas via det sociala mediet
 - Myndigheten kan använda sociala medier för att kommunicera information i ärenden av "generell natur"
 - Ärenden kan "anhängiggöras" via ett socialt medium och måste tas om hand
 - FL innehåller särskilda krav vid ärendehandläggning
- √ Rutiner behövs för att hantera "ärenden"
- Ø Inga ärenden som rör enskildas förhållanden

Lagen om elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen)

- Öppen funktion för chat, insändare eller diskussioner
- Ej myndighetsinternt
- Uppsiktskyldighet – ta bort vissa meddelanden
 - hets mot folkgrupp, uppvigling, barnporr, olaga våldsskildring och intrång i upphovsrätt
- Informera! om
 - myndighetens ”identitet” och
 - i vilken utsträckning inkomna meddelanden blir tillgängliga för andra användare
- Böter eller fängelse

Personuppgiftslagen (PuL)

- Datainspektionen tre tillsynsärenden
⇒ Informationsblad
- Myndigheten är personuppgiftsansvarig
 1. alltid för sina egna meddelanden
 2. i vissa fall även för andras meddelanden
 - hur mycket kan myndigheten påverka?
 - » kan meddelanden tas bort?
 - blogg och Facebook – ja, om.....
 - Twitter – nej, om....
 - Även den enskilde och tjänsteleverantören har ett ansvar enligt PuL

PuL

- Missbruksregeln (5 a) får tillämpas
 - för behandling av personuppgifter som inte ingår i eller är avsedda att ingå i en samling av personuppgifter som har strukturerats för att påtagligt underlätta sökning eller sammanställning av personuppgifter (*jfr vardaglig behandling, ordbehandling*)
- den registrerades personliga integritet får dock aldrig kränkas

PuL

- 5 a gäller bl.a. i stället för reglerna om
 - Grundläggande krav – uppgifternas kvalitet
 - När behandling är tillåten (samtycke?)
 - Känsliga personuppgifter
 - Lagöverträdelse och personnummer
 - Information och registerutdrag
- den registrerades personliga integritet får dock aldrig kränkas....

PuL, 5 a

Bestämmelser som ändå ska tillämpas

- **säkerhetsbestämmelserna**
- DI:s rätt till tillsyn
- **skadestånd** och
- straff
- den registrerades personliga integritet får dock aldrig kränkas – stäm av mot hanteringsreglerna

PuL forts. uppsikt, skadestånd

- Risken för ”känsliga uppgifter” påverkar övervakningsbehovet
- Omodererat i förväg riskerar skadestånd, därför
 - informera om
 - **syftet** med tjänsten
 - för vilka ändamål **kommentarsfunktionen** är tänkt att användas
 - vilka typer av kommentarer som **inte får förekomma**, och
 - **vad som händer** om enskilda inte följer rekommendationerna
 - uppmana enskilda att anmäla behandling i strid med PuL till myndigheten och tjänsteleverantören

Skadeståndslagen (1972:207)

Skadeståndsskyldighet vid felaktiga upplysningar eller råd, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl. Därvid ska särskilt beaktas (3 kap. 3).

Ø Inga ärenden om enskilda i sociala medier

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

- Webbplatser där cookies används och som är allmänt tillgängliga
- ... om det är myndigheten som använder cookies
- Informationsskyldighet om
 - att webbplatsen innehåller cookies,
 - för vilket ändamål cookies används och
 - hur användaren kan hindra cookies.
- Inhämta samtycke (sedan 1 juli 2011)

Några vanliga frågor

- Måste vi ha en policy för sociala medier, kan inte den ingå i vår kommunikationsstrategi?
- Kan jag ta bort inlägg från "troll"?
- Hur ofta måste jag moderera vår facebook sida?
- Hur skiljer jag på mitt privata jag och mitt offentlig jag? Ska jag skilja på dem?
- Hur ska jag arkivera?

Slutord

- Tänk igenom mål och syfte
- Granska avtalet
- Sätt upp interna regler
 - privat? handläggare? Vem får uttala sig och vilka är ramarna?
- Inlägg är allmänna handlingar
 - ska kunna lämnas ut, håll ordnade
- Arkivera
 - arkivfunktion i mediet? t.e.x backupify.com, arkivförteckning
- Gallra
 - gallringsbeslut som omfattar sociala medier
- Hantera ärenden med känslig info i andra kanaler
- Håll uppsikt
- Informera om syfte och vad man får/inte får göra i mediet
- Samarbeta med jurister

Mer nyfiken på sociala medier?

- E-delegationens riktlinjer: <http://www.edelegationen.se/Stod-och-verktyg/Sociala-medier/>
- SKL:s riktlinjer: <http://www.skl.se/press/socialamedier/riktlinjer-for-narvaro-i-sociala-medier>
- Datainspektionens riktlinjer: datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/sociala-medier/
- Kommuner i sociala medier: www.skl.se/press/socialamedier/kommuner_och_landsting_i_sociala_medier
- Exempel på policies:
- www.almega.se/arbetsgivarguiden/under-anstallning/datoranvandning-pa-arbetsplatsen/policy-for-sociala-medier#!/Allmanna_regler
- Sluten grupp om sociala medier i offentlig sektor: www.facebook.com#!/groups/114074642027438/
- Hashtag att följa på twitter: #smios

www.edelegationen.se
www.facebook.com/edelegationen
www.twitter.com/edelegationen

